

Kretsloppsanpassad avfallshantering

vid rivningar, ny- och ombyggnader

En miljövänlig avfallshantering

Syftet med denna information är att beskriva hur avfallshanteringen inom bygg- och rivningsverksamheten kan utföras på ett miljö- och resursriktigt sätt. Målet är att inget bygg- eller rivningsavfall ska hamna på deponi.

Byggnadsavfall från nyanläggning eller renoveringsarbeten innehåller ofta en blandning av olika material. I dag krävs endast att farligt avfall och brännbart avfall separeras och förvaras skilt från annat avfall före borttransport. Sedan 1 januari 2002 gäller ett förbud mot deponering av brännbart avfall. Det borde också vara relativt enkelt att sortera ut olika metaller, som ur resurssynpunkt betyder mycket för miljön.

Mycket av det som rivs ut kan vara efterfrågat av någon annan. Äldre konstruktionsvirke samt fönster och dörrar med karm är ofta av hög kvalitet och bör därför i första hand lämnas för byggåtervinning.

Rivningsavfallet i Sverige uppskattas till 2,5-3 miljoner ton per år, varav cirka 5 procent återvinns idag. Genom en kretsloppsanpassad hantering skulle minst 50 procent kunna återvinnas.

Att elda gamla hus är inte tillåtet som rivningsmetod. Endast i undantagsfall kan det tillåtas efter särskild anmälan till miljönämnden. Det är inte heller tillåtet att elda brännbart rivningsavfall ute i det fria.

Annat avfall som uppkommer i samband med byggnation är olika slags schaktmassor som också bör sorteras och återanvändas.

Prioriteringsordning

Den grundläggande tanken i modern avfallshantering är att avfallet ska hanteras i följande prioriteringsordning:

1. Återanvändning
2. Återvinning
3. Energiutvinning
4. Deponering

Dessutom ska spridningen av farligt avfall minskas och avfallsmängderna som helhet minskas.

Källsortering av bygg- och rivningsavfall

När du river, bygger eller bygger om ett hus ska du tänka på att sortera ut:

- **Farligt avfall och annat specialavfall (1)**
- **Asbestavfall (2)**
- **Elektriska och elektroniska produkter (3)**
- **Trä- (4) och övrigt brännbart avfall (5)**
- **Metallskrot (6)**
- **Betong, tegel m m (7)**
- **Asfalt (8)**
- **Avfall som ingår i producentansvaret (9)**

1. Farligt avfall och annat specialavfall

Innan rivningen påbörjas ska farligt avfall plockas bort. Detta avfall får inte hamna på deponi utan ska sorteras ut vid källan och transporteras bort och tas om hand av godkänd entreprenör.

Exempel på farligt avfall

- **kvicksilver** i brytare, givare, mätinstrument, termometrar/termostater, lysrör och kvicksilverlampor, avloppsrörens vattenlås
- **kemikalier** som olja, färgrester m m
- **PCB** i fogmassor, halksäkra golv, äldre plastgolv, kondensatorer
- **bly**, t ex gjutjärnsskarvar i avloppsrör, blyplåt, blyinfattade fönster och kablar
- **laddningsbara batterier** (nickel/kadmium) och elektriska verktyg med inbyggd batterienhet
- **CFC** (freoner) t ex i kylar, frysar och kylanläggningar. Kylskåp och frysar ska transporteras bort genom kommunens försorg.
- **tryckimpregnerat virke**
- **asfalt** baserat på stenkolstjära. I äldre vägbeläggningskonstruktioner (fram till 1973) kan stenkolstjära förekomma. På ett högt innehåll av PAH klassas denna asfalt som farligt avfall. Denna typ av asfalt förekommer främst i de understa lagren av beläggningskonstruktionen. Kontakta miljökontoret.

Omhändertagande och transport av farligt avfall

För omhändertagande och transport av farligt avfall kontakta RagnSells Specialavfall AB, Halmstad tel 035-22 00 10.

Laholm: Hämtning av kylmöbler, kontakta RagnSells Örkellunga, tel 0430-141 70.

Observera att i samtliga kommuner i Hallands län finns ett kommunalt monopol på transport av farligt avfall. Information finns på www.fanlan.se

2. Asbestavfall

Asbestavfall ska tas om hand enligt Arbetsmiljöinspektionens bestämmelser. Det finns också ett omfattande regelverk kring transport av asbestavfall. Avfallet ska transporteras fuktat i behållare eller tät säck som ska vara märkt *"Innehållande asbest."*

Asbesthaltigt material: Skivor och plattor för tak och väggar, i fogmassor, fix till kakel, ventilationstrummor, värmeisolering, vissa golvmattor m m.

Omhändertagande av asbestavfall

Kungsbacka: Barnamossens avfallsanläggning, tel 0300-216 46

Varberg: Kontakta Bösarps avfallsupplag innan transport, tel 0340-354 70

Falkenberg: Mindre mängder FAVRAB:s återvinningscentraler tel 0346-88 68 10, övrigt hänvisas till Bösarps återvinningscentral i Varberg, tel 0340-354 70

Halmstad: Omhändertagande på godkänd plats inom Slottsmöllans avfallsanläggning, Halmstads Deponi AB, tel 035-17 18 00

Hylte: Kontakta Borabo deponin före ankomst, tel 0733-12 83 71

Laholm: Omhändertagande på godkänd plats inom Ahla deponin, tel 0430-151 38

3. Elektriska och elektroniska produkter

Elektriska och elektroniska produkter ingår i producentansvaret, men kan också ha ett innehåll av ämnen som är farligt avfall. Detta gäller elektrisk apparatur, IT-utrusning, brandvarnare (innehåller även ett radioaktivt ämne), strömbrytare, glödlampor, lysrör, spisar, tvättmaskiner etc.

Fasta installationer för uppvärmning, ventilation etc omfattas inte av producentansvaret men kan även de innehålla farligt avfall och ska lämnas för särskilt omhändertagande. Anlita godkänd transportör för farligt avfall.

Information finns på hemsidorna www.el-kretsen.se samt www.el-retur.se

4. Träavfall

Träavfall har ett energivärde och bör sorteras ut och flisas för förbränning i lämplig förbränningsanläggning, om det inte kan återanvändas på annat sätt. Fraktionen får absolut inte innehålla tjärpapp, inte heller kablar, plast, betong, papper, nät m m. Dock accepteras ett innehåll av spik, skruv, gångjärn m m. (*OBS! Inte omagnetiska metaller, eftersom flismaskinen enbart kan ta bort magnetiska metaller. Omagnetiskt skrot ger problem vid förbränningsanläggningarna*).

Målat trä accepteras oftast inte om det efter flisning ska förbrännas i en ordinär fjärrvärmeanläggning. Sortera därför ut målat eller impregnerat virke.

Material: Rivningsvirke, engångspallar, träspill, köksinredningar, karmar, dörrar, masonit, spånskivor m m. (*OBS! Inte tryckimpregnerat virke!*)

Omhändertagande av träavfall

Kungsbacka: Barnamossens avfallsanläggning, tel 0300-216 46

Varberg: Information Bösarps avfallsupplag, tel 0340-354 70

Falkenberg: FAVRAB:s återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10 och Åkericentralen, tel 0346-145 75

Halmstad: Information Halmstads Renhållnings AB, tel 035-19 01 90, Halmstads Deponi AB, tel 035-17 18 00

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

Laholm: Ahla återvinningsanläggning, tel 0430-151 38 och LBC-Ångstorp AB, tel 0430-120 60.

5. Övrigt brännbart avfall

Övrigt brännbart avfall såsom plast, textil och papp ska sorteras ut vid källan och omhändertas i förbränningsanläggning.

Omhändertagande av brännbart avfall

Kungsbacka: Renovas avfallskraftvärmeverk i Göteborg, tel 031-61 85 30

Varberg: Information Bösarps avfallsupplag, tel 0340-354 70

Falkenberg, Halmstad och Laholm: Kristineheds förbränningsanläggning i Halmstad, tel 035-19 01 90

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

6. Metallsrot

Metallsrot är en viktig resurs som ska tas tillvara av skrotåtervinnarna för leverans till svenska och utländska stålverk. Skrot ska inte läggas på deponi eftersom metaller även kan vara miljöstörande och på sikt lakas ut i miljön. Den utsorterade skrotfraktionen går till fragmenteringsanläggningar och behöver inte vara fullständigt föreningsfri.

Material: Badkar, diskbänkar, radiatorer, rör, ventilationstrummor, trapp- och balkongräcken, järn- och aluminiumkonstruktioner, kablar m m. Cisterner ska tömmas och rengöras före återvinning och skrotningsintyg lämnas till miljönämnden.

Omhändertagande av metallsrot

Kungsbacka: Barnamossens avfallsanläggning, tel 0300-216 46

Varberg: Stena Gotthard Återvinning AB, tel 0340-67 80 85 och Bösarps avfallsupplag, tel 0340-354 70

Falkenberg: FAVRAB's återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10 och Stena Gotthards Metallåtervinning i Falkenberg, tel 0346-71 12 41

Laholm och Halmstad: Stena Gotthards Metallåtervinning i Halmstad, tel 035-22 00 30

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

7. Betong, tegel m m

Betong som är fri från föroreningar, t ex golvmattor, tapeter, järnkonstruktioner, bräddor, regler, oljor, kemikalier, kan efter krossning användas som väg- eller övrigt ballastmaterial. I andra hand kan betong och tegel m m deponeras som restavfall, vilket är ett betydligt dyrare och miljömässigt sämre alternativ. Verksamhet omfattande krossning och användning av krossat material ska anmälas till miljönämnden.

Material: Taktegel, tegelsten, ytong, kakel, klinker, trasigt sanitetsporcelain (fritt från skrot), betongkross, betongblock, betongtrappor, kassation från tillverkning av betongkonstruktioner m m.

Omhändertagande av betong, tegel m m

Kungsbacka: Barnamossens avfallsanläggning, tel 0300-216 46

Varberg: NV-Återvinning, tel 070-322 07 62, LBC, tel 0340-54 55 00 och Bösarps avfallsupplag, tel 0340-354 70

Falkenberg: Åkericentralen, tel 0346-145 75, mindre mängder FAVRAB:s återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10, övrigt Bösarps återvinningscentral i Varberg, tel 0340-35470.

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

Laholm: LBC Ängstorp AB, tel 0430-120 60, Ahla deponi, tel 0430-151 38

8. Asfalt

Asfalt som inte är baserat på stenkolstjära bör återvinnas. Jämför farligt avfall.

Omhändertagande av asfalt

Varberg: NV-Återvinning, tel 070-322 07 62, LBC, tel 0340-54 55 00

Falkenberg: Efter förfrågan FAVRAB:s återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10

Halmstad: Information Halmstads Renhållnings AB, tel 035-19 01 90

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

Laholm: LBC Ångstorp AB, tel 0430-120 60

9. Producentansvar

Följande avfallslag omfattas av producentansvar och ska lämnas vid materialbolagens återvinningsanläggning:

- Returpapper

- Förpackningar av glas, papper, papp, wellpapp, plast, trä och metall.

Omhändertagande av avfall som omfattas av producentansvaret

Kungsbacka: Barnamossens avfallsanläggning, tel 0300-216 46

Varberg: SITA Sverige AB, tel 0340-160 30, Stena Scanpapper AB, Tel 0340-67 80 85

Falkenberg: FAVRAB:s återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10, SITA, tel 0346-585 50 (större plastförpackningar)

Halmstad: Information Halmstads Renhållnings AB, tel 035-19 01 90

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

Laholm: Ahla deponi, tel 0430-151 38

För mer information om producentansvar och insamlingsystem, se www.naturvardsverkets.se! Välj "Teknik och miljö".

Övrigt, deponirest

Gips, glasfiber och mineralull kan lämnas för deponering på godkänd anläggning. För planglas finns nu möjlighet till återvinning, kontakta Swede Glass United AB, www.swedeglassunited.com, tel 0583-821 95.

Omhändertagande övrigt

Varberg: Bösarps avfallsupplag, tel 0340-354 70

Falkenberg: FAVRAB:s återvinningscentraler, tel 0346-88 68 10, större mängder endast efter överenskommelse, Bösarps återvinningscentral i Varberg, tel 0340-354 70

Halmstad: Information Halmstads Renhållnings AB, tel 035-19 01 90

Hylte: Borabo återvinningsanläggning, tel 0733-17 83 71

Laholm: Ahla deponi, tel 0430-151 38

Transporter

Yrkesmässig transport av avfall kräver tillstånd från länsstyrelsen. Den som bedriver verksamhet där *farligt avfall* uppkommer får själv efter anmälan transportera mindre mängder.

För avfall som *inte är farligt avfall* räcker en anmälan till länsstyrelsen om det utgörs av separata fraktioner för återvinning eller mindre mängder som uppkommit i egen verksamhet. Om denna mängd understiger 10 ton eller 50 m³ krävs ingen anmälan.

Avfallslämnaren är skyldig att kontrollera att transportören har tillstånd enligt miljöbalken.

Mer om transport av avfall: Länsstyrelsen, tel 035-13 20 00 eller www.n.lst.se

Markarbeten

Om en förorening upptäcks t ex vid schaktningsarbeten, ska kommunens miljönämnd underrättas om detta av fastighetsägaren eller den som brukar en fastighet.

Schaktmassor som klassas som farligt avfall ska transporteras bort genom RagnSells Specialavfall AB. Mellanlagring av dessa massor kräver tillstånd från länsstyrelsen. Massor som inte är klassade som farligt avfall får inte läggas upp, deponeras eller mellanlagras utan särskild prövning av kommunens miljönämnd eller länsstyrelsen.

Om schaktmassor avses användas för utjämning av mark, t ex för att underlätta jordbruksdrift eller av annat skäl, ska detta anmälas till länsstyrelsen om det innebär en *väsentlig förändring av naturmiljön*.

Byggåtervinning

Mottagning och försäljningsställen för begagnat material. Även rivningsuppdrag.

Nygårds Byggåtervinning HB, Tvååker, tel 070-668 67 60

BÅFAB, Byggåtervinning i Falkenberg, tel 0346-190 08 (månd-fred 07.00-15.30)

Byggåtervinningen i Halmstad, Fyllinge, tel 035-22 07 34 (månd-fred 07.00-15.30)

NSR Helsingborg, Filborna återvinningsanläggning, tel 042-10 79 62.

Mer information

- Miljöbalken (SFS 1998:808), www.naturvardsverket.se, Lag & rätt
- Plan- och bygglagen (SFS 1987:10), www.notisum.se
- Rivning och farligt avfall, Boverket, Häfte 2001, ISBN 91.7147-677-6
- Rivningshandboken, Boverket, 1999, ISBN 91-7332-873-1
- SNV Rapport 5279 "Hitta kvicksilver i tekniska varor och produkter"

Upplysningar

Kungsbacka kommun, www.kungsbacka.se

Plan & Bygg

tel 0300-83 40 13

Miljö- och hälsoskydd

tel 0300-83 46 72

Varbergs kommun, www.varberg.se

Stadsbyggnadskontor

tel 0340-881 80

Miljö- och hälsoskyddskontoret

tel 0340-882 66

Falkenbergs kommun, www.falkenberg.se

Stadsbyggnadskontoret, bygglovsavdelningen tel 0346-88 62 20

Miljö- och hälsoskyddskontoret

tel 0346-88 63 40

Halmstad kommun, www.halmstad.se

Byggnadskontor

tel 035-13 72 30

Miljö- och hälsoskyddskontoret

tel 035-13 70 80

Hylte kommun, www.hylte.se

Bygg- och miljöförvaltningen

tel 0345-180 00

Laholms kommun, www.laholm.se

Samhällsbyggnadskontoret

tel 0430-150 00

Miljökontoret

tel 0430-151 28

Länsstyrelsen, www.n.lst.se

tel 035-13 20 00

**Tillsynssamverkan
– Miljö**

Detta material har sammanställts inom ramen för projektet *Tillsynssamverkan i Halland – Miljö*, hallandskommunerna och länsstyrelsen i samarbete med Region Halland.

Tel 035-17 98 00 E-post: kansli@regionhalland.se